

David R. Reid

Over relikwieën en menselijke tradities

Is er soms 'een koperen slang' of 'een gouden efod' in je leven?

2 Koningen 18:4; Richteren 8:23 ev.

'Helemaal niet!', zal je misschien zeggen. We gaan deze punten in het Oude Testament van dichtbij bekijken, omdat de koperen slang en de gouden efod voor Gods volk geestelijke hindernissen geworden zijn. We moeten er zeker van zijn dat geen 'koperen slangen' of 'gouden efods' ons in de geestelijke groei hinderen.

Het is interessant om te zien dat de koperen slang en de gouden efod niet bedoeld waren om het volk van God ten val te brengen. Ze werden niet door de vijanden van Gods volk gemaakt om ze te bedriegen of ze op een dwaalspoor te brengen. De koperen slang werd op aanwijzing van de Heer zelf gemaakt en de gouden efod was vermoedelijk met goede bedoelingen gemaakt als gedenkteken voor de wonderbaarlijke overwinning die God Zijn volk Israël gegeven had. Maar het effect op lange termijn was verwoestend en eindigde daarin dat het volk van de ware aanbidding van de Heer afgeweken was. Dezelfde problemen kunnen zich in ons leven voordoen wanneer wij de lessen van de koperen slang en de gouden efod niet leren.

Mozes en de koperen slang

De geschiedenis van de koperen slang lezen we in Numeri 21. Het volk Israël naderde het einde van hun 40 jarige woestijnreis. De meeste mensen die met Mozes uit Egypte waren opgebroken, waren al overleden, maar een nieuwe generatie trad in hun voetsporen. In plaats van de Heer te bedanken, voor de

bevrijding uit de slavernij in Egypte en de zorg gedurende de 40 jaar in de levensbedreigende woestijn, beklaagden ze zich, mopperden en twijfelden ze aan Gods wegen en bedoelingen. 'Waarom heeft u ons uit Egypte weggevoerd, zodat wij in de woestijn sterven? Want er is geen brood en geen water en wij walgen van deze flauwe spijs.' Ze waren zo ontevreden met Gods voorziening dat ze werkelijk de brutaliteit bezaten om te zeggen dat ze van het manna, dat God hen op wonderbaarlijke manier gegeven had, walgden. 'Wat ondankbaar!' zouden wij zeggen. 'Hoe konden ze zo arrogant zijn, zo ondankbaar en onverschillig, tegenover een goede en genadige God?' Toch willen we naar onze eigen houding kijken. Ben ik wel eens ontevreden? Klaag ik wel eens over mijn omstandigheden? Trek ik Gods wegen en motieven wel eens in twijfel, ook als ik besef wat Hij allemaal voor mij heeft gedaan? Ben ik ontevreden met mijn, sowieso niet toereikende, financiële middelen of mijn huis of mijn voedsel? Ben ik ontevreden hoe God voor mijn persoonlijke omstandigheden zorgt? Heb ik God wel eens beschuldigd 'me hulpeloos alleen te laten' om 'in de woestijn om te komen'? We kunnen zeggen (en onszelf misleiden) dat we ons nooit zo zullen beklagen als de Israëlieten, of God zo ondankbaar te behandelen. Maar laten we eens een ogenblik nemen om onze gedachten en uitspraken te overdenken, dan kunnen we de volgende conclusie trekken: soms spreken onze daden en houdingen luider dan onze woorden.

Vanwege de zondige houding en de ondankbare woorden van het volk, zond God giftige slangen in de legerplaats om ze te tuchtigen en hun houding te corrigeren. Kennelijk was er niets anders mogelijk om een verandering in hun houding te bewerken, dan een giftige slang die in hun tent kroop. De mensen hadden toen zo snel mogelijk berouw over wat ze met hun grote mond gesproken hadden. God gebod Mozes een slang te maken en die op een staak in het midden van de legerplaats te plaatsen. Iedereen die door een slang was gebeten en dus dreigde te sterven, kon alleen gered worden als hij zijn hoop op Gods redding stelde en naar de slang keek. De weerspannige mensen die weigerden om zich om te keren en naar de koperen slang te kijken, kwamen door de giftige beet om het leven.

Waarom een koperen slang?

Wij mogen begrijpen waarom God deze ongebruikelijke methode koos om Zijn stervend volk te genezen. Johannes 3 zegt ons dat de koperen slang, verhoogd op een staak, een wonderbaarlijk beeld van Gods wijze tot redding van zonde is door de dood van de Heer Jezus. 'En zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft. Want zo lief heeft God de wereld

gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft.’ (Joh. 3:14-16)

Let erop dat God Mozes de opdracht gaf om een koperen slang te maken, niet een koperen lam. Onze Heer was zeer zeker het Lam van God, maar toen Hij aan het kruis hing, nam Hij onze plaats in en droeg onze zonden. ‘Door voor ons een vloek te worden’ (Gal. 3:13) ‘Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt’ (2 Kor. 5:21). ‘die Zelf onze zonden in zijn lichaam heeft gedragen op het hout’(1 Petr. 2:24). Let er ook op dat God Mozes de opdracht gaf een koperen model van een slang op een staak te zetten, geen levende slang. Zelfs in dit beeld werd de innerlijke heiligheid van de Heer beschermd. Aan het kruis werd Hij Zelf op geen enkele manier door de zonde aangetast, maar Hij werd de Zondendrager. Dat betekent: Hij werd geoordeeld in onze plaats en droeg Gods oordeel over onze zonden. Romeinen 8:3 zegt dat: ‘God heeft, doordat Hij zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld.’

Koperen slangen misleiden

De Israëlieten bewaarden de koperen slang meer dan 700 jaar erg zorgvuldig. Helaas werd het in de loop van de jaren tot een religieus relikwie gemaakt, dat leidde zelfs tot verval van de reine en ware aanbidding van God door het volk Israël. Tot de tijd van koning Hizkia werden er zelfs reukoffers aan gebracht door de Israëlieten. Tijdens Hizkia’s opwekking verwoestte hij al deze struikelblokken. Denk eens aan de ‘slechte pers’ die koning Hizkia op grond van de vernieling van de koperen slang gekregen moest hebben! Waarom? Was de koperen slang niet HET voorwerp dat God bevolen had te maken voor de redding van Zijn volk zo veel eeuwen daarvoor? Met welk recht had Hizkia commando gegeven voor de vernietiging van een door God gegeven voorwerp? In de Bijbel staat dat deze actie deel uit maakte van Hizkia’s godvrezende reiniging van het land van afgoden. Het beklemt, dat het juist was wat hij gedaan had. Ook wij moeten zorgvuldig ons gedrag of onze normale levenshouding onder de loep nemen of er ‘geestelijke voorwerpen’ of praktijken zijn, die eigenlijk hindernissen in onze geestelijke weg zijn, zelfs die, die God wel eens gebruikt heeft. Wanneer we nauwkeurig onderzoeken, kunnen we veel koperen slangen vinden, die het werk van de Heer en de groei van Zijn volk hinderen. Mensen hebben de vervelende gewoonte alle, door God gegeven bijbelse aanwijzingen te verdraaien. Ze voorzien zichzelf van hindernissen voor geestelijke groei die dan weer bronnen worden voor geestelijke trots. Neem bij voorbeeld Joodse mannen die met grote zorg gebedsriemen op hun voorhoofd en polsen binden wanneer zij bidden. Zij volgen een bijbelse aanwijzing

uit Deuteronomium 6:8 en verdraaien die, zodat ze een verkeerde en wettische maatstaf maken voor aanbidding en dit een bron van geestelijke hoogmoed wordt.

De lijkwade van Turijn, zelfs wanneer het duidelijk bewezen zou zijn, dat het werkelijk de authentieke lijkwade van Christus zou zijn, zouden we die liever vernietigen (als die in ons bezit was) dan die te laten voortbestaan als een object van aanbidding voor miljoenen mensen.

Misschien zeg je dat gebedsriemen of de Turijnse lijkwade geen probleem voor jou zijn. Misschien niet, maar er zijn vele andere gevaren die als 'koperen slangen' in onze levens kunnen kruipen en stagnatie veroorzaken in ons geestelijk leven en onze geestelijke groei. Het vernietigen van dergelijke 'koperen slangen' heeft een brede toepassing.

Wat te zeggen van de WWJD armbanden of kruisjes die we dragen? De Bijbel leert ons te leven zoals Jezus leefde, maar dit soort 'geheugensteuntjes' kunnen een doel op zichzelf worden en een bron van hoogmoed of trots.

Wat te zeggen van onze toewijding? De Bijbel wijst ons zeker om een relatie met God te hebben door Bijbelstudie en gebed. Maar zelfs onze 'stille tijd' kan een koperen slang worden. Als we ophef maken over onze gewoonten van godsdienstig leven en bidden zonder de bedoeling Gods Woord te gehoorzamen, wordt dan onze zogenoemde 'stille tijd' geen koperen slang?

Wat te zeggen over onze samenkomsten? Gelovigen worden erop gewezen samen te komen voor aanbidding en onderwijs, maar zelfs de samenkomsten kunnen vervallen tot trotse tradities. Het vasthouden aan traditie en vorm kan belangrijker worden dan het echte aanbidden van de Heer. Leggen we meer nadruk op onze vaste gewoontes, praktijken of liturgieën die zich over de jaren ontwikkeld hebben dan op ware en echte aanbidding van de Heer? Worden pas bekeerden bemoedigd of gehinderd door onze houding? Tradities moeten zorgvuldig beoordeeld worden. Als de traditie belangrijker wordt dan de ware aanbidding van God en als geestelijke trots en een veroordelende houding de groei van pas bekeerden hinderen, dan zullen sommige gewoontes weggedaan moeten worden, net zoals Hizkia de koperen slang weg deed.

Gideon en de gouden efod

Gideons gouden efod leek een goed idee te zijn. Het liep echter slecht af. Na een opmerkelijke, tegen alle menselijke verwachting in, behaalde overwinning op de Midianieten, wees Gideon het aanbod af om koning te worden over heel Israël. Hij weigerde dit omdat hij wist dat het niet Gods bedoeling was dat Israël een koning zou hebben zoals de omliggende landen. God Zelf was hun Koning. Gods wet zei: 'U zult Mij een koninkrijk van priesters zijn, een heilige natie' (vgl. Ex. 19:6). Daarom antwoordde Gideon zijn volk oprecht: 'ik zal over u niet heersen....de HEERE zal over u heersen' (Richt. 8:23). Dat was het goede nieuws.

Het slechte nieuws was echter dat Gideon een 'kleine' financiële beloning voor zijn diensten vroeg. Alleen één gouden ooring per persoon uit de buit van de vijand. Niet veel, maar het leidde tot een groot probleem voor Gideon en het land! De wens naar rijkdom leidt altijd tot problemen (1 Tim. 6:9). Het volk voldeed aan Gideons verzoek en gaf hem meer goud dan hij vroeg. Ongeveer 43 pond goud. Dat is veel. Hij smolt het goud tot een efod en plaatste die in zijn stad Ofra. Waarom wilde Gideon eigenlijk een gouden efod? De efod was een van de kledingstukken die de hogepriester droeg, onder het borstschild. Maar Gideon was geen priester. De efod was niet zijn verantwoordelijkheid. Wilde Gideon in het geheim priester zijn? Had hij misschien een slecht geweten vanwege het goud dat hij genomen had, zodat hij besloot het voor een goede zaak te gebruiken? Maakte hij de efod dus vanuit goede motieven? Misschien wel als een gedachtenis aan de overwinning van de HERE over Zijn vijanden. Was de efod misschien bedoeld om Israël eraan te herinneren dat het een priesterlijk volk was, dat direct door God geleid werd? Tenslotte was het geen gouden kroon, maar een efod — het specifieke teken van het priesterschap.

Hoewel Gideons motief voor het maken van de efod misschien goed was, waren de resultaten rampzalig. De gouden efod werd een valstrik voor Gideon en zijn familie en hij werd een voorwerp van afgodendienst voor geheel Israël! Wat ging er fout? Het antwoord is duidelijk. Gideon mag goede bedoelingen hebben gehad, maar zijn gedachten hierover waren niet in overeenkomst met de Schrift. Alleen de priesters waren betrokken bij de efod en Gideon was geen priester. Bovendien werd de efod niet van goud vervaardigd en hij mocht niet gebruikt of geplaatst worden in plaatsen zoals Ofra. Hij stond alleen in verbinding met de tabernakel. Gideon wist dit wel, maar hij moet bij zichzelf gedacht hebben dat vanwege zijn goede motieven een kleine afwijking van de strikte letter van Gods wet was toegestaan. Echter, goede motieven moeten samengaan met bijbelse waarheden. Wanneer wij van het Woord van God afwijken, zal dat altijd een slechte uitwerking hebben.

Pas op voor een gouden efod

Een gouden efod kan een project of wat dan ook zijn dat gedaan wordt 'voor de Heer', maar buiten Zijn Woord om. Of het nu met zorg afgewerkte gebouwen zijn, of fondswervende projecten of ideeën voor nieuwe bedieningen, pas steeds op voor het maken van een gouden efod. De motieven erachter kunnen variëren van een echt geestelijk verlangen om het volk van God te dienen tot heimelijke zelfzuchtige bedoelingen. Dus wees zorgvuldig en voorzichtig. Wees er zeker van dat de ideeën overeenstemmen met de Schrift. Anders zou de gouden efod in de toekomst een valkuil kunnen worden voor jou en voor Gods volk.

Denk er ook aan dat alleen een Bijbels begin niet voldoende is. Elke dienst voor de Heer kan een gouden efod worden. Bijvoorbeeld doordat niet langer het zuivere Evangelie wordt verkondigd of het zuivere Woord van God wordt onderwezen. Het mag dan wel begonnen zijn volgens Bijbelse beginselen, maar door de jaren heen is men afgeweken van de Schrift. Het is een gouden efod geworden. De doelen zijn groots en de gebouwen mogen er indrukwekkend uitzien, maar de diensten of samenkomsten zélf zijn een 'voorwerp van aanbidding' geworden en worden onderhouden vanwege trots en werelds, menselijk verlangen naar een machtspositie. Zij vormen een verandering voor de geestelijke groei van Gods volk, en een valkuil voor hen die Christus niet kennen.

Zelfs sommige instellingen voor Christelijk onderwijs of bijbelstudie zijn zo'n 'gouden efod' geworden. Vele jaren geleden weliswaar opgericht met goede motieven om toekomstige leraren en leiders van Gods volk op te leiden en toe te rusten. Maar ondertussen heeft men niet alleen de bijbelse normen verlaten, maar ook Gods Woord ondermijnd door het verloochenen van de Goddelijke inspiratie en het gezag van de Schrift. Valse leer is door leraren verspreid die zelfs de godheid van Christus in twijfel trekken. Dergelijke 'gouden efod instellingen' zijn rijk geworden en het zijn geestelijke valstrikken niet alleen voor hun studenten, maar voor het gehele volk van God.

Het gouden efod syndroom

Zou uw kerk, samenkomst of bediening een gouden efod kunnen worden? Het antwoord is duidelijk. Elke kerk, samenkomst, instelling, dienst, tijdschrift, evangelische groep, ja, elke dienst voor de Heer kan 'een gouden efod' worden, namelijk als men Gods Woord loslaat ten aanzien van de doelen, principes, ideeën en methoden van handelen. Wees op uw hoede! Satans 'gouden efod ideeën' zien er altijd aantrekkelijk uit, maar zij leiden tot geestelijke rampen! Nieuwe, op de bijbel gebaseerde methoden kunnen door God gebruikt worden en nuttig zijn voor

Gods volk, maar wees er altijd attent op dat u op bijbels spoor blijft. Pas op voor het verraderlijke insluipen van 'een gouden efod'. Wees waakzaam dat het verlangen naar 'een paar gouden oorringen' niet leidt tot een gouden efod syndroom in de samenkomst of de dienst voor de Heer.

Ongelukkigerwijze kunnen bestuurders, herders, bewindvoerders, kerkleden, voorgangers, evangelisten en anderen zo aan hun bediening gehecht raken dat ze die ten koste van alles willen vasthouden, zelfs wanneer het Goddelijke plan verlaten is en het 'een gouden efod' is geworden.

Denk eraan: wanneer men eenmaal een gouden efod heeft gemaakt en deze heeft opgericht, is het bijna onmogelijk zo'n afgod te verwijderen! De bijbelse verhalen van de koperen slang en de gouden efod zijn opgeschreven om ons te onderwijzen (Rom. 15:4). Het is een ernstige zonde de dienst van God te verdraaien en de groei van Zijn volk te verhinderen door het maken, eren en onderhouden van afgodische koperen slangen of gouden efods.